

TAVS DROŠA DARBA CELVEDIS EIROPĀ

**Atbalsts, konsultācijas
un informācija darba
meklētājiem un darba
devējiem Eiropas
mobilitātes jautājumos**

- EURES konsultantu tīkls visā Eiropā
- Praktiski, juridiski un administratīvi jautājumi
- Eiropas darba mobilitātes portāls
- Nodarbinātības valsts aģentūra ir EURES tīkla dalībnieks

NACIONĀLAIS
ATTĪSTĪBAS
PLĀNS 2020

EIROPAS SAVIENĪBA
Eiropas Sociālais
fonds

IEGULDĪJUMS TAVĀ NĀKOTNĒ

ESF projekts Nr.7.1.2.1/15/I/001 "EURES tīkla darbība Latvijā"

PIRMS MEKLĒ DARBU ĀRVALSTĪS, NOSKAIDRO

- **Kādas ir darba iespējas Latvijā? Iespējams Tev piemērota darba vieta atrodas šeit pat Latvijā.**
- **Vai Tavas svešvalodu zināšanas, prasmes un kvalifikācija ir atbilstošas darbam ārvalstīs?**
- **Kur meklēt droša darba iespējas Eiropā?**
- **Kādi ir darba nosacījumi attiecīgajā valstī?**
- **Kā atpazīt viltus darba piedāvājumus?**
- **Kā ārvalstī tiek noformēti dokumenti (darba līgums, nodokļu karte u.c.)?**
- **Kāda ir reģistrācijas kārtība, ierodoties ārvalstī (uzturēšanās reģistrācija / atļauja, iedzīvotāju reģistrs u.c.)?**
- **Kādas ir sociālās garantijas un nodokļu sistēma attiecīgajā valstī?**
- **Kāda ir izglītības sistēma un vai iepriekš iegūtā izglītība ārvalstī tiks atzīta?**
- **Kā rīkoties pēc nodarbinātības perioda beigām?**
- **Kur meklēt palīdzību ārkārtas situācijās un kā aizstāvēt savas tiesības?**

Atbildes uz jautājumiem NVA mājas lapas EURES sadaļā > Darba meklētājiem www.nva.gov.lv/eures un Eiropas darba mobilitātes portālā www.eures.europa.eu, nepieciešamības gadījumā sazinies ar EURES konsultantiem.

DARBA MEKLĒŠANAS CEĻI

! Vēlams darba meklēšanu uzsākt pirms došanās uz ārvalstīm!

DARBA MEKLĒŠANAI IZMANTO TICAMUS INFORMĀCIJAS AVOTUS:

- Iepazīsties ar EURES Latvija mājas lapā publicētajām ārvalstu darba devēju vakancēm www.nva.gov.lv/eures
- Pārbaudi, vai ir piemērotas vakances Tevis izvēlēto valstu nodarbinātības dienestu nacionālajās darba piedāvājumu datu bāzēs (adreses pieejamas www.nva.gov.lv/eures sadaļā > Darba meklētājiem)
- Meklē vakances un bezmaksas reģistrējies Eiropas darba mobilitātes portālā www.eures.europa.eu
- Uzzini par karjeras iespējām Eiropas Savienības (ES) iestādēs Eiropas Personāla atlases biroja (EPSO) mājas lapā <https://epso.europa.eu/>
- Ja meklē darbu, praksi vai stažēšanās vietu Eiropā, uzzini par ES atbalstīto mobilitātes shēmu „Tava pirmā EURES darba vieta” un „Reactivate” iespējām www.eures.europa.eu
- Ja Tevi interesē pētnieciskais darbs, tad noderīgs rīks un informācijas avots ir Euraxess <http://ec.europa.eu/euraxess>
- Neizejot no mājām, piedalies starptautiskos vakancu gadatirgos Eiropas darba dienu platformā www.europeanjobdays.eu

Darba meklēšanai vari izmantot arī privātās darba aģentūras Latvijā vai citur Eiropā, kā arī laikrakstus, sludinājumu portālus un privātos kontaktus. Taču esi uzmanīgs, bieži vien interneta portāli un laikraksti neuzņemas atbildību par tajos ievietotās informācijas saturu!

JA ESI NOLĒMIS IZMANTOT DARBIEKĀRTOŠANAS FIRMU PAKALPOJUMUS

Pirms sadarbojies ar darbiekārtošanas firmu, iepazīsties ar informāciju NVA mājas lapā www.nva.gov.lv sadaļā „Darbiekārtošanas pakalpojumi”!

ATCERIES, KA:

- darbiekārtošanas pakalpojumus ir tiesīgi sniegt tikai tie komersanti, kuriem ir Nodarbinātības valsts aģentūras (NVA) izsniegta licence. Licencē ir norādītas konkrētas valstis, kurās firma ir tiesīga iekārtot darbā un noteikts darbiekārtošanas pakalpojuma veids. Pieprasi pakalpojuma sniedzējam uzrādīt NVA izdoto licenci;
- rūpīgi jāizlasa līgumi, un pirms noslēgšanas jānoskaidro visi nosacījumi;
- jānoskaidro informācija par darba tiesībām, pienākumiem, algu un darba stundu skaitu;
- jāpārlicinās, vai, strādājot ārvalstī, ir garantēta dzīves vieta;
- jābūt pārliecinātam, ka attiecīgās valsts valodas zināšanu līmenis ir pietiekams darba veikšanai;
- vēlams sazināties ar darba devēju ārvalstī un noskaidrot, vai darba devējs ir informēts par darbinieka ierašanos;
- jānodrošinās ar iztikas minimumu vismaz pirmajām darba nedēļām;
- darbiekārtošanas pakalpojumu sniedzējam ir pienākums rakstveidā iepazīstināt Tevi ar darba līgumu (kas tiks noslēgts ar darba devēju);
- jāatceras, ka starp darbiekārtošanas pakalpojumu sniedzēju (komersantu) un darba meklētāju ir jānoslēdz līgums par darbiekārtošanas pakalpojumu sniegšanu;
- komersantam pirms darba meklētāja nosūtīšanas pie darba devēja rakstveidā jāinformē darba meklētāju par konkrēto darba piedāvājumu, norādot darba devēja nosaukumu, juridisko un darbības vietas adresi, tālruņa numuru, darba uzsākšanas laiku, darbinieka profesiju (arodu, amatu) un vispārīgu darba raksturojumu, darba samaksas apmēru, darba vietu, darba laiku un līguma izbeigšanas noteikumus, kā arī par dokumentiem, kas nepieciešami darba tiesisko attiecību uzsākšanai.

VAI PAR DARBIEKĀRTOŠANU JĀMAKSĀ?

- Darbiekārtošanas pakalpojumi Latvijā ir bezmaksas. Licences saņēmējs pēc darbiekārtošanas pakalpojuma līguma parakstīšanas ir tiesīgs noteikt maksu tikai par darbā iekārtošanai nepieciešamo dokumentu sagatavošanu un noformēšanu, transporta un veselības apdrošināšanas izdevumiem. Nepieciešamo izdevumu apmēru, izlietojumu un samaksas kārtību nosaka ar darba meklētāju noslēgtajā līgumā. Pirms maksā komersantam, pārlicinies, ka saņemsi maksājumu apliecināšu dokumentu.
- Pirms būsi uzsācis strādāt, darbiekārtošanas pakalpojuma sniedzējs ir tiesīgs pieprasīt avansā ne vairāk kā 50% no maksas par nepieciešamajiem izdevumiem.
- Darbiekārtošanas pakalpojumu sniedzējs nav tiesīgs noteikt un saņemt jebkādu maksu no darba meklētāja, ja ir paredzēts, ka darbiekārtošanas pakalpojumu sniedzējs saņems samaksu no Tava topošā darba devēja vai ārvalsts partnera.

Licencēto firmu saraksts, kā arī kontakinformācija sūdzību iesniegšanai ir pieejami NVA mājas lapā www.nva.gov.lv sadaļā „Darbiekārtošanas pakalpojumi”.

Nemiet vērā, ka citās ES valstīs darbiekārtošanas firmu pienākumi, licencēšanas kārtība un maksas noteikšana par darbiekārtošanas pakalpojumu sniegšanu var atšķirties! Vairāk informācijas valstu Nodarbinātības dienestos un www.eures.europa.eu

PIRMS DODIES UZ ĀRVALSTI

- Pirms meklēt darbu ārvalstīs, pārbaudi Nodarbinātības valsts aģentūras CV/Vakanču portālu <http://cvvp.nva.gov.lv>, iespējams, atradīsi sev piemērotu darbu Latvijā.
- Iepazīsties ar izvēlētais valsts ieceļošanas noteikumiem, nosacījumiem darba attiecību uzsākšanai, likumiem un paražām, nepieciešamības gadījumā sazinies ar EURES konsultantiem. Informācija – www.nva.gov.lv/eures; www.eures.europa.eu
- Pirms piekrti darba piedāvājumam, pārliecinies, ka darba nosacījumi ir atbilstoši vismaz minimālām attiecīgās valsts likumdošanas prasībām.
- Ja vēlies strādāt ārvalstī reglamentētā profesijā, iespējams, Tev vajadzēs panākt savas profesionālās kvalifikācijas atzīšanu. Lai uzzinātu, vai profesija attiecīgajā valstī ir reglamentēta, sazinies ar atbildīgās valsts ENIC – NARIC centru. www.enic-naric.net.
- Paziņo tuviniekiem par savu plānoto dzīvesvietu un darbu ārvalstī un vēlāk uzturi ar viņiem regulārus kontaktus.
- Nodrošies ar Latvijas pārstāvniecības kontaktinformāciju valstī, uz kuru dodies, www.am.gov.lv. Papildus reģistrējies Konsulārajā reģistrā, izmantojot e-pakalpojumu www.latvija.lv
- Lejupielādē savā viedtālrunī **mobilo aplikāciju „Ceļo droši”**, ja plāno doties tuvākā vai tālākā braucienā uz ārvalstīm. Aplikācija brīdinās par iespējamiem riskiem, kā arī norādīs, kur meklēt palīdzību ārkārtas situācijās.
- Pārliecinies, ka pase un personas apliecība ir derīgi, ja nepieciešams, nomaini tos Pilsonības un migrācijas lietu pārvaldē (PMLP). www.pmlp.gov.lv
- Nodrošies ar svarīgu dokumentu kopijām.
- Sagādā pietiekamus līdzekļus ceļam un iztikai vismaz sākuma uzturēšanās laikam.
- Apdrošini savu veselību un dzīvību. Nacionālajā veselības dienestā noformē bezmaksas Eiropas veselības apdrošināšanas karti (EVAK) www.vmnvd.gov.lv, kas īslaicīgi uzturoties citā Eiropas valstī apliecinās tiesības saņemt nepieciešamo vai neatliekamo medicīnisko veselības aprūpi. Vari iegādāties arī brīvprātīgo veselības un dzīvības apdrošināšanas polisi papildus medicīnisko un ceļojuma izdevumu segšanai.
- Valsts sociālās apdrošināšanas aģentūrā (VSAA) pēc nepieciešamības noformē Eiropas sociālās apdrošināšanas koordinācijas dokumentus – U2 dokumentu bezdarbnieka pabalsta eksportam, U1 dokumentu, lai ārvalstī apliecinātu savu Latvijas nodarbinātības vai sociālās apdrošināšanas periodu. Kā arī noskaidro informāciju par iespēju turpināt saņemt vai pieprasīt ārvalstī ģimenes, maternitātes vai citu pabalstu (informācija www.vsaa.lv – sadaļā Pakalpojumi > Pakalpojumi Eiropas Savienībā)
- Ja esi reģistrēts Nodarbinātības valsts aģentūrā (NVA) un dodies uz ārvalstīm darba meklējumos vai strādāt, informē par šiem plāniem savu nodarbinātības aģentu. Kā arī atceries 1 darba dienas laikā paziņot NVA par darba uzsākšanu. www.nva.gov.lv
- Valsts ieņēmumu dienestā (VID) noskaidro, kā darbs ārvalstī ietekmēs nodokļu maksājumus un nodokļu saistības. www.vid.gov.lv
- Ja uzturies ārpus Latvijas, paziņo Pilsonības un migrācijas lietu pārvaldei savu dzīvesvietas adresi ārvalstī. www.pmlp.gov.lv

JA ĀRVALSTĪ AR TEVI NOTIEK NEGADĪJUMS VAI RODAS PROBLĒMAS

Saņemot padomu par palīdzību konkrētā ārkārtas situācijā iespējams, zvanot pa tālruni Ārlietu ministrijas Konsulārajam departamentam **+371 67016364** vai ārpus darba laika Konsulārā departamenta dežurāntam pa tālruni **+371 26337711**, kā arī rakstot uz e-pastu: palidziba@mfa.gov.lv.

Latvijas pārstāvniecība var:

- sniegt padomu, kā rīkoties konkrētā ārkārtas situācijā ārvalstīs;
- palīdzēt, ja ārvalstīs nozagti vai nozaudēti pase vai ID karte;
- sazināties ar Latvijas valstspiederīgajiem ieslodzījuma vietās viņu tiesību un likumīgo interešu nodrošināšanai;
- pārstāvēt Latvijas valstspiederīgo tiesības un likumīgās intereses saziņā ar vietējām institūcijām, ja pašai personai tas nav iespējams;
- noticis nelaimes gadījums ar Tevi vai ir cietuši vai gājuši bojā Tavi tuvinieki;
- informēt tuviniekus, sniegt padomu un palīdzību formalitāšu kārtošā, ja noticis nelaimes gadījums.

JA TIEK PĀRKĀPTAS TAVAS DARBA ŅĒMĒJA TIESĪBAS

- Ja darba devējs neievēro valstī noteiktos darba līguma un darba drošības nosacījumus un par šiem jautājumiem nevarat vienoties savā starpā, meklē palīdzību kompetentajās iestādēs (parasti darba inspekcijas). Kontaktinformācija pieejama Valsts Darba Inspekcijas mājas lapā www.vdi.gov.lv/lv/kontakti/eiropas-savienibas-darba-inspekcijas
- Ja izmantots darbiekārtības pakalpojums, sazinies ar darbiekārtības pakalpojuma sniedzēju. Ja nevari panākt vienošanos, informē vietējo darba inspekciju un Nodarbinātības valsts aģentūras (NVA) juridisko departamentu (T.: +371 67021836, licence@nva.gov.lv)

Izvairies no nelegālās nodarbinātības. Jo, strādājot nelegāli, Tu esi sociāli neaizsargāts un pakļauj sevi lielākam riskam kļūt par negodīga darba devēja upuri vai pat cilvēktirdzniecības upuri.

Izmanto Eiropas pilsoņu tiesību padomdevēja sniegto bezmaksas pakalpojumu (Your Europe Advice) <http://ecas.org>

TAVA EIROPA – PALĪDZĪBA UN PADOMI PAR DZĪVI, DARBU, CEĻOŠANU UN UZŅĒMĒJDARBĪBU EIROPAS SAVIENĪBĀ (ES)

<http://europa.eu/youreurope>

Vietni „Tava Eiropa” izveidojusi un uztur ES, lai palīdzētu ceļot, dzīvot un strādāt citās ES dalībvalstīs, kā arī Islandē, Lihtenšteinā un Norvēģijā, izvairoties no nevajadzīgām neērtībām un birokrātijas. Dažos gadījumos ES garantētās tiesības ir spēkā arī Šveicē. Katrā vietnes lapā ir precīzi norādīts, uz kādām valstīm un kuru valstu pilsoņiem attiecas tajā sniegtā informācija.

Vietnē lasi informāciju par tiesībām, meklē praktiskus padomus, piemērus un citu saistošo informāciju, ja vēlies pārcelties uz ārzemēm, tur dzīvot, studēt, strādāt, iepirkties vai vienkārši doties ceļojumā.

EURES konsultanti reģionos

RĪGAS REĢIONS

NVA Rīgas reģionālā filiāle
Jēzusbaznīcas iela 11, Rīga, LV-1050
Tālr. +371 67210189
eures@nva.gov.lv

KURZEMES REĢIONS

NVA Liepājas filiāle
Graudu iela 50, Liepāja, LV-3401
Tālr. +371 63429422
eures@nva.gov.lv

VIDZEMES REĢIONS

NVA Cēsu filiāle
Pļavas iela 3a, Cēsis, LV-4101
Tālr. +371 64127769
eures@nva.gov.lv

LATGALES REĢIONS

NVA Daugavpils filiāle
Varšavas iela 18, Daugavpils, LV-5405
Tālr. +371 65435460
eures@nva.gov.lv

NVA Rēzeknes filiāle
Atbrīvošanas aleja 155, Rēzekne, LV-4604
Tālr. +371 26647766
eures@nva.gov.lv

EURES – PAR DROŠU DARBU EIROPĀ

eures@nva.gov.lv | www.eures.europa.eu
www.nva.gov.lv/eures | www.europeanjobdays.eu
